NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

TUSSA KRAFT AS
Langemyra 6
6160 HOVDEBYGDA

Vår dato: 30.09.2026
Vår ref.: 202603574-28 Oppgis ved henvendelse
Deres ref.:

Saksbehandler:
Karianne Rognhaugen/kirr@nve.no

Godkjenning av detaljplan for miljø og landskap - Nye Tussa kraftverk/Tussa II kraftverk, Volda kommune, Møre og Romsdal

Vi viser til deres søknad av 16.02.2026 og reviderte søknad av 24.08.2026 om godkjenning av detaljplan for miljø og landskap for Nye Tussa kraftverk/Tussa II kraftverk og rehabilitering av dam Tyssevatnet.

Vedtak

NVE godkjenner fremlagte, reviderte detaljplan for miljø og landskap av 24.08.2026 for bygging av Nye Tussa kraftverk/Tussa II og rehabilitering av dam Tyssevatnet, Volda kommune.

Godkjenningen av detaljplan for miljø og landskap gis på følgende vilkår:

- Dere skal orientere oss om dato for oppstart av anleggsarbeidet senest 7 dager før planlagt start. Vi skal også orienteres ved viktige eller kritiske faser i anleggsarbeidet
- Endelig utforming av portalområdet skal sendes og godkjennes av NVE, vi viser til begrunnelse under «Vurdering av landskapsvirkninger».
- Det skal benyttes restaureringsbiologisk kompetanse for best mulig istandsetting av prosjektet som helhet. Vi viser til begrunnelse under «Vurdering av landskapsvirkninger».
- Midlertidige anleggsområder skal fotodokumenteres før anleggsstart. Vi viser til Statsforvalterens høringsuttalelse.
- Det skal settes opp opplysningsskilt. Skiltene skal tilfredsstille våre krav til informasjon for allmennheten.
- Det skal utarbeides en sluttrapport for miljø og landskap som sendes NVE innen ett år etter idriftsettelse. Rapporten skal dokumentere at anlegget er bygget i samsvar med konsesjon, godkjent detaljplan og forutsetninger/endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen. Link til mal.
- Senest 1 måned etter idriftsettelse av kraftverket skal dere sende inn melding om dette til oss på skjema som ligger på vår hjemmeside (https://www.nve.no/om-nve/skjema-og-rapporteringsordninger/).

Detaljplan for miljø og landskap må være i samsvar med vilkår og forutsetninger som fremgår av konsesjonspliktvurderingen for opprusting og utviding av Tussa kraftverk gitt i NVEs vedtak 13.06.2025 og vassdragskonsesjonen fra 1957[1].

NVE kan kreve ytterligere detaljering for alle deler av tiltaket. Slike planer skal godkjennes av oss før arbeidet settes i gang.
Godkjenningen har hjemmel i vassdragskonsesjonen datert 28.06.1957 post nr. 16.

Tilsyn

NVE kan følge opp anlegget med inspeksjon i bygge- og driftsfase.
Anlegget er både for planlegging, bygging og senere drift underlagt bestemmelser om internkontroll etter forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (FOR 2011-10-28 nr. 1058 (IK-vassdrag)). Ved tilsyn på anlegget vil NVE blant annet kontrollere at internkontroll etter denne forskrift er etablert.

NVEs behandling av saken

Innledning

NVE viser til vedtak 13. juni 2025 om vurdering av konsesjonsplikt for Nye Tussa kraftverk. NVE kom i vedtaket til at tiltaket ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser i vassdraget av et slikt omfang at det er konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3. NVE la samtidig til grunn at planlegging, bygging og drift av anlegget skal følges opp med hjemmel i vilkårene fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon av 28. juni 1957.

Detaljplanbehandlingen vurderer derfor ikke spørsmålet om hvorvidt Nye Tussa kraftverk skal tillates etablert som sådan. Spørsmålet er avklart gjennom NVEs konsesjonspliktvurdering i vedtak av 13. juni 2025.

Detaljplanen

Nye Tussa kraftverk er planlagt bygd på Bjørke innerst i Storfjorden i Volda kommune. Kraftverket planlegger å utnytte eksisterende regulerte Tyssevatn. Kraftverket begynner øverst med et nytt inntak i Tyssevatn, som fører vann via en ny vannvei i fjell ned til en ny kraftstasjon i fjell. Videre vil det etableres et portalområde på utsiden av fjell der tilkomst til kraftstasjon og vannvei vil være, men denne er ikke ferdigprosjektert og vil ettersendes NVE. Videre bores det fra kraftstasjon et utløp i fjell som vil ligge dykket i fjorden.

Det planlegges for å bygge en permanent ny vei fra portalområdet som møter på den eksisterende Åsevegen ovenfor Åkre. Fra enden av den eksisterende Åsevegen planlegger Tussa å forlenge veien opp til et parti med fast fjell der det vil etableres påhugg til en ny veitunnel som vil brukes i anleggsfasen og driftsfasen, som fører et stykke inn på den eksisterende (noe gjengrodde)

[1] Kronprinsregentens resolusjon av 28. juni 1957 «Tillatelse til å erverve bruksrett til og å regulere Tussavassdraget)

anleggsveien opp til damområdet. Den eksisterende veien oppe ved damområdet planlegges forsterket og utbedret, da denne har ligget siden originale Tussa kraftverk ble bygd på slutten av 50-tallet.

Overskuddsmassene fra de nye tunellene vil fraktes ut av prosjektområdet og avhendes til andre samfunnsnyttige formål. Det er ikke avsatt nye permanente massedeponi for bygging av nytt kraftverk, men det er avsatt areal til håndtering og mellomlagring av masser i anleggsfasen. Området skal istandsettes ved anleggsslutt.

Det planlegges samtidig med bygging av et nytt Tussa kraftverk (Tussa II) å rehabilitere dam Tyssevatn etter damsikkerhetsforskriftens[2] krav. Prosjektet er tatt inn i detaljplanen, da disse rent praktisk overlapper med hverandre. I damprosjektet planlegges det for å bruke eksisterende brudd til å tilføre nødvendige masser på dammen. Konsesjonær planlegger å istandsette disse på en bedre måte enn de er i dag, ved hjelp av både skrotmasse fra dammen og masser fra tverrslaget til ny tilløpstunnel.

Detaljplanen ble sendt på offentlig høring 07.04.2026 til Volda kommune, Naturvernforbundet i Møre og Romsdal, Naturvernforbundet i Ørsta og Volda, Mattilsynet, Møre og Romsdal fylkeskommune, Statsforvalteren i Møre og Romsdal, Austefjord og Bjørke bondelag, Bjørke grendalag, Bjørke idrettslag, DNT Sunnmøre, Forum for natur og friluftsliv Møre og Romsdal, Norges jeger og fiskerforbund Møre og Romsdal, Sabima, Skjåstaddalen frilynde ungdomslag og Sunnmøre friluftsråd.
Høringsbrevet inkluderte også søknad om anleggskonsesjon etter energiloven for å knytte anlegget på nettet. Dette blir behandlet videre av NVE etter et annet lovverk (NVE ref. 202606481) og er ikke en del av dette vedtaket.

Høringsuttalelser

NVE mottok totalt 11 høringsinnspill. Ett av disse elleve ble etter hvert erstattet av et nytt høringsinnspill. Det anses derfor å være ti gjeldende høringsinnspill i saken. Disse ligger i sin helhet sammen med Tussa sine svar på høringsuttalelser publisert på sakens nettside her www.nve.no/9588/V. Under finnes NVEs vurderinger av høringsinnspillene.

Gnr./bnr. 234/5

NVE har mottatt uttalelse fra Kalneset AS, som eier gnr./bnr. 234/5. Uttalelsen omhandler blant annet forhold knyttet til fjellstabilitet og skredfare, adkomst- og beredskapsforhold, eksisterende teknisk infrastruktur, forhold i sjø, samt eiendoms- og bruksrettigheter.
NVE har vurdert merknadene opp mot tiltaket som er beskrevet i detaljplanen og de opplysningene som foreligger i saken.

Privatrettslige forhold

[2] Forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften) FOR-2009-12-18-1600

Deler av uttalelsen gjelder spørsmål om eiendomsgrenser, veiretter, bruksrettigheter og øvrige rettigheter mellom tiltakshaver og berørte grunneiere. Spørsmål om hvorvidt tiltakshaver har nødvendig rådighet over arealer, eller hvilke rettigheter som følger av tidligere jordskifte eller avtaler er av privatrettslig karakter som må avklares mellom partene. NVE tar ikke stilling til privatrettslige forhold. Slike forhold er ikke avgjørende for NVEs vurdering av om detaljplanen kan godkjennes.

Fjellstabilitet og skredfare

Kalneset AS påpeker at sprengningsarbeid og utføring av utløpstunnel kan påvirke stabiliteten i fjellpartiet over Kalneset og medføre økt fare.
NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurdering av naturfare», hvor disse forholdene er vurdert samlet.

Adkomst og beredskap

Kalneset AS har videre vist til at eiendommen er avhengig av eksisterende adkomst- og beredskapsløsninger, og at eventuell påvirkning av fjellpartiet kan få konsekvenser for disse. Tussa Energi AS har opplyst at hovedtilkomstveien til Kalneset ikke skal benyttes som anleggsadkomst for tiltaket. NVE legger dette til grunn ved behandlingen av detaljplanen.
Det at en eksisterende vei kan være utsatt ved en eventuell framtidig skredhendelse, er i utgangspunktet ikke en direkte følge av tiltakets arealbruk eller anleggsvirksomhet. NVE viser for øvrig til vurderingen under kapittelet «Vurdering av naturfare». Dette endrer ikke tiltakshavers ansvar for å ivareta sikkerheten under anleggsarbeidene.

Eksisterende teknisk infrastruktur

Kalneset AS har påpekt at eksisterende teknisk infrastruktur kan bli berørt av anleggsarbeidene, herunder vannforsyning. Tiltakshaver har opplyst at eksisterende infrastruktur i området skal kartlegges og påvises før arbeidene gjennomføres, og at dette skal skje i dialog med berørte grunneiere. NVE legger disse opplysningene til grunn.

Forhold til sjø og lektertrafikk

Kalneset AS har videre vist til mulig påvirkning fra lektertrafikk og massetransport i sjø, herunder risiko for bølger og skade på eksisterende brygger, kai og båter.
Konsesjonær har opplyst at massetransporten skal gjennomføres med lekter, og at eventuell dokumentert skade som kan tilbakeføres til tiltaket, vil bli håndtert av tiltakshaver. NVE finner ikke at de opplysningene som foreligger i saken tilsier at det er nødvendig med særskilte vilkår i detaljplanen utover krav som følger av gjeldende regelverk og tiltakshavers alminnelige ansvar for skade som følge av anleggsvirksomheten.

Gnr./bnr. 234/25

Gnr./bnr. 234/25, Morten Sundal, har merknader til støy fra anleggsarbeidene, særlig som følge av boligens korte avstand til planlagt anleggsområde. Det er blant annet vist til nattarbeid, usikkerhet i støyberegningene og behov for avbøtende tiltak.

NVE har merket seg innspillene. NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurdering av massetransport, anleggstrafikk og andre anleggsulemper», hvor støy, nattarbeid, avbøtende tiltak og forholdet til forurensningsregelverket er vurdert samlet.
NVE finner etter dette at støyforholdene er tilstrekkelig belyst for detaljplanbehandlingen.

Gnr./bnr. 233/2

Uttalelsen gjelder i hovedsak planlagt bruk av areal R2, samt forhold knyttet til hjort og beite, naturmangfold, myr og hydrologi.
Etter høringen har Tussa revidert detaljplanen. Arealbruken er redusert, og arealet på gnr./bnr. 233/2 som tidligere var aktuelt for bruk, skal ikke lenger benyttes. NVE legger dette til grunn og viser til revidert detaljplan E05 med tilhørende arealbruksplan.
For den delen av R2 som fortsatt inngår i detaljplanen, er bruken begrenset til midlertidig mellomlagring av masser. Arealet skal tilbakeføres etter anleggsperioden.
Når det gjelder merknadene om naturmangfold, viser NVE til vurderingen under kapittelet «Vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12». Det er gjennomført supplerende naturkartlegging etter høringen, og NVE legger til grunn at kunnskapsgrunnlaget for tiltaksområdet er tilstrekkelig.
Når det gjelder opplysningene om hjort, beite, myr og hydrologiske forhold, finner NVE at disse forholdene er tilstrekkelig ivaretatt gjennom den reviderte arealbruken og vurderingene som fremgår av detaljplanen.

Gnr. 235 bnr. 1–6

Uttalelsen gjelder i hovedsak grunnlaget for tiltaket, historiske rettigheter, massetransport, ekspropriasjon, støy og belastninger i anleggsperioden.

Konsesjonsplikt og tiltakets omfang
Grunneierne stiller spørsmål ved NVEs vurdering av konsesjonsplikt og tiltakets omfang. NVE viser til innledningen i vedtaket, hvor forholdet til konsesjonspliktvurderingen av 13. juni 2025 er omtalt. Spørsmålet om konsesjonsplikt behandles ikke på nytt i forbindelse med godkjenningen av detaljplanen, men legger til grunn vurderingene og konklusjonen fra NVEs vedtak av 13. juni 2025.

Historiske rettigheter og ekspropriasjon
Grunneierne har vist til oreigningsskjønnet fra 1919 og senere avtaler, og stiller spørsmål ved om disse gir tilstrekkelig grunnlag for dagens tiltak. Spørsmål om rekkevidden av privatrettslige avtaler, fallretter, bruksretter og tidligere ekspropriasjonsgrunnlag er privatrettslige spørsmål som ikke avgjøres gjennom godkjenningen av detaljplanen. Det samme gjelder spørsmålet om det foreligger tilstrekkelig privatrettslig grunnlag for konkrete inngrep på den enkelte eiendom.
NVE legger til grunn at tiltakshaver selv må sørge for nødvendige rettigheter til å gjennomføre tiltaket. En godkjenning av detaljplanen gir ikke i seg selv tiltakshaver noen utvidede privatrettslige rettigheter. Spørsmål om eventuell ekspropriasjon behandles som en egen sak etter oreigningslova. Søknad om samtykke til ekspropriasjon er for tiden til behandling i NVE.

Manglende varsling og medvirkning ved konsesjonspliktvurderingen
Grunneierne har anført at de burde vært varslet og gitt anledning til å uttale seg i forbindelse med konsesjonspliktvurderingen. Denne anførselen gjelder saksbehandlingen av NVEs vedtak om

konsesjonsplikt fra 13. juni 2025, og ikke selve detaljplanbehandlingen. NVE finner derfor ikke grunnlag for å behandle dette spørsmålet i forbindelse med godkjenningen av detaljplanen.

Massetransport
Grunneierne viser til at det ved konsesjonspliktvurderingen ble lagt til grunn at hoveddelen av overskuddsmassene skulle transporteres sjøveien, mens det i detaljplanen også er aktuelt å transportere masser med lastebil gjennom Skjåstaddalen.
NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurdering av massetransport, anleggstrafikk og andre anleggsulemper», hvor massetransport, trafikksikkerhet og belastningen på lokalsamfunnet er vurdert samlet.

Støy og belastninger i anleggsperioden
Grunneierne har vist til at prosjektet vil medføre omfattende og langvarige anleggsarbeider, og har særlig trukket frem støy, nattarbeid, støv, vibrasjoner, lys, trafikk og belastningen for lokalmiljøet
NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurdering av massetransport, anleggstrafikk og andre anleggsulemper», hvor disse forholdene er vurdert samlet. NVE finner etter dette at virkningene i anleggsperioden er tilstrekkelig belyst for detaljplanbehandlingen.

Bjørke grendalag

Uttalelsen gjelder i hovedsak anleggstrafikk og trafikksikkerhet, belastning på fylkesvegen og landbruksdriften, bruarbeid, beitedyr, minstevannføring i Lauvadalselva, samt støy, støv og forsøpling.

Trafikk, veg og trafikksikkerhet
Bjørke grendalag har uttrykt bekymring for økt anleggstrafikk, trafikksikkerhet for myke trafikanter, belastning på fylkesvegen, konsekvenser for landbruksdriften og forhold knyttet til Bjørke bru. NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurdering av massetransport, anleggstrafikk og andre anleggsulemper», hvor konsekvensene av dette er vurdert samlet.
Når det gjelder utbedring av Bjørke bru, har Tussa opplyst at brua ikke omfattes av denne detaljplanen, og at eventuelle tiltak vil bli behandlet særskilt av ansvarlig veimyndighet. NVE legger dette til grunn.

Beitedyr og forsøpling
NVE legger til grunn at anleggsområdet i Tyssedalen sikres på en måte som ivaretar hensynet til beitedyr og tredjeperson. Tussa har opplyst at steinbruddet skal gjerdes inn, og at øvrige deler av anleggsområdet vil sikres dersom hensynet til beitedyr, tredjeperson eller anleggsarbeidere tilsier dette. NVE forutsetter videre at Tussa gjennomfører anleggsarbeidene slik at forsøpling og annen unødvendig belastning på omgivelsene unngås.

Minstevannføring i Lauvadalselva
NVE bemerker at spørsmålet om slipp av minstevannføring gjelder forholdene til gjeldende vassdragskonsesjon, som verken kan eller skal behandles i forbindelse med godkjenning av denne detaljplanen.

Støy og støv

Bjørke grendalag har også tatt opp spørsmål knyttet til støy og støv i anleggsperioden. NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurdering av massetransport, anleggstrafikk og andre anleggsulemper», hvor disse forholdene er vurdert samlet.

Volda kommune

Uttalelsen gjelder i hovedsak landskapstilpasning og istandsetting, friluftsliv, jordbruksareal, massetransport og trafikksikkerhet, samt støy og støv.
Når det gjelder landskapstilpasning og istandsetting, viser NVE til vurderingen under kapittelet «Vurdering av landskapsvirkninger».
Når det gjelder kommunens merknader om massetransport, trafikksikkerhet, støy og støv, viser NVE til vurderingen under kapittelet «Vurdering av massetransport, anleggstrafikk og andre anleggsulemper».
Når det gjelder kommunens merknader om friluftsliv og jordbruksareal, viser NVE til tiltakene som er beskrevet i E05. NVE finner at hensynet til ferdsel og landbruksareal er tilstrekkelig ivaretatt gjennom den reviderte detaljplanen.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Uttalelsen gjelder i hovedsak naturkartlegging, bekkeløp og kantvegetasjon, fremmede arter, samt dokumentasjon og tilbakeføring av midlertidige anleggsområder.
Statsforvalteren har bedt om supplerende naturkartlegging, blant annet fordi det var usikkert om hele arealet for R2 og R3 var kartlagt. Det er etter høringen gjennomført supplerende naturkartlegging. NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12», hvor kunnskapsgrunnlaget og betydningen av den supplerende kartleggingen er vurdert samlet.
Når det gjelder endring av bekkeløp, kantvegetasjon og kulverter, legger NVE til grunn at nødvendige tiltak og eventuell søknadspliktig behandling etter relevant regelverk avklares før arbeidene gjennomføres. Dette gjelder også der tiltak kan berøre kantvegetasjon eller andre forhold som forvaltes av andre myndigheter. Tussa har opplyst at det skal benyttes faglig kompetanse ved omlegging av bekkeløp, og at kantvegetasjon som berøres skal ivaretas og reetableres.
Når det gjelder fremmede arter, viser NVE til vurderingen under kapittelet «Vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12». NVE legger til grunn at tiltakshaver gjennomfører nødvendige tiltak for å hindre spredning av fremmede arter.
Når det gjelder fotodokumentasjon av midlertidige anleggsområder før anleggsstart, setter NVE vilkår om dette i vedtaket.
NVE finner etter dette at Statsforvalterens merknader er tilstrekkelig ivaretatt i revidert detaljplan og gjennom de tiltakene som er beskrevet ovenfor.

Møre og Romsdal fylkeskommune

Fylkeskommunen legger til grunn at inngrepene begrenses til det som er nødvendig, at fastsatte inngrepsgrenser overholdes, og at midlertidige inngrep i dyrka mark og landskapet ikke medfører varige skader. NVE viser til kapittel om «vurdering av landskapsvirkninger» i vedtaket. Fylkeskommunen har videre vist til den regionale betydningen av tiltaket, særlig økt installert effekt og bidrag til fleksibilitet i kraftsystemet. NVE merker seg dette innspillet. Vurderingen av tiltakets energimessige og samfunnsmessige nytte ble gjort i forbindelse med NVEs vurdering av konsesjonsplikt. Denne saken gjelder godkjenning av detaljplan for gjennomføringen av tiltaket.

Mattilsynet

Mattilsynet har ingen konkrete innspill eller merknader til detaljplanen, og opplyser at deres forvaltningsområder så langt de kan se er ivaretatt. NVE tar uttalelsen til orientering.

Naturvernforbundet i Ørsta og Volda

Landskap og tilkomst til Tyssevatnet
Naturvernforbundet har reist spørsmål om de landskapsmessige virkningene av den planlagte tilkomstvegen til Tyssevatnet og foreslått alternative løsninger, herunder økt bruk av helikoptertransport og forlengelse av vegtunnelen for å redusere omfanget av synlige terrenginngrep. Naturvernforbundet har også foreslått å flytte tunnelpåhugget ned mot område R2.
NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurdering av landskapsvirkninger», hvor landskapsvirkningene av den omsøkte løsningen, alternative tilkomstløsninger og hensynet til KULA-området i Hjørundfjorden er vurdert samlet.

Naturmangfold
Naturvernforbundet har etterlyst bedre naturkartlegging og en vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12. NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8–12», hvor kunnskapsgrunnlaget og naturmangfoldlovens miljørettsprinsipper er vurdert samlet.

Andre arealinngrep, kantvegetasjon og fremmede arter
Naturvernforbundet har reist spørsmål om midlertidige arealinngrep langs Tyssa, hensynet til kantvegetasjon og håndtering av fremmede arter. NVE viser til vurderingen under kapittelet «Vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8–12», hvor disse forholdene er vurdert samlet.

Tilleggskommentarer etter møte mellom Tussa og Naturvernforbundet
NVE mottok tilleggsopplysninger fra Tussa energi i epost 25.09.2026 (NVE ref. 202603574-29). Tussa Energi har, etter møte med Naturvernforbundet 24.09.2026, foreslått at det settes vilkår om bruk av fagkompetanse ved revegetering av fyllingen nedenfor påhugget til vegtunnelen. NVE støtter dette. NVE legger samtidig til grunn at Tussa benytter relevant landskaps- og naturfaglig kompetanse ved istandsetting av alle berørte arealer og anleggsdeler i prosjektet. Dette omfatter både revegetering, terrengtilpasning og øvrig istandsetting av inngrepene, slik at prosjektet som

helhet får en best mulig landskapsmessig og miljømessig tilpasning. NVE viser til vår begrunnelse for vilkår under vurdering av landskapsvirkninger.

NVEs vurderinger

Vurdering av naturfare

Naturfare knyttet til bygging og drift av Tussa II kraftverk er lagt frem med bakgrunn av revidert detaljplan E05 og de naturfarevurderingene som er utarbeidet for tiltaket. Naturfare er blant annet vurdert for portalområdet, nye veger og øvrige anleggsdeler som etableres som del av prosjektet.

Vurderingene omfatter blant annet skredfare og fjellstabilitet for områder der det skal etableres nye anleggsdeler. NVE legger til grunn at naturfareforholdene som er identifisert i utredningene følges opp gjennom den videre prosjekteringen og gjennomføringen av tiltaket.

Kalneset AS har reist spørsmål om hvorvidt tunneldriving og sprengningsarbeider kan påvirke stabiliteten i fjellpartiet over Kalneset. NVE har merket seg innspillet. De faglige vurderingene som foreligger, tilsier ikke at det er grunnlag for å legge til grunn at tiltaket vil medføre en vesentlig økning i naturfare for eksisterende bebyggelse eller infrastruktur. NVE finner derfor ikke grunnlag for å kreve ytterligere naturfareutredninger som del av detaljplanbehandlingen.

NVE vurderer samlet at naturfareforholdene er tilstrekkelig utredet for detaljplanbehandlingen, og at det foreligger et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å ta stilling til detaljplanen.
NVE legger samtidig vekt på at det er konsesjonæren som har ansvar for at anlegget planlegges, bygges og driftes på en sikker måte. Dette omfatter også ansvar for å gjennomføre nødvendige undersøkelser, risikovurderinger og eventuelle sikringstiltak knyttet til naturfare, samt å følge opp forhold som avdekkes gjennom videre prosjektering og anleggsgjennomføring.

Vurdering av landskapsvirkninger

NVE har vurdert tiltakets virkninger for landskap og terreng på bakgrunn av revidert detaljplan E05, arealbruksplanen, tegningsgrunnlaget og øvrig dokumentasjon i saken. Tiltaket vil medføre nye og varige terrenginngrep, særlig som følge av ny veg til Tyssevatnet, tunnelpåhogg, portalområde og øvrige tekniske anlegg. NVE legger vekt på at inngrepene får en hensiktsmessig plassering og utforming, og at terrenginngrepene begrenses så langt det er mulig. Kunnskapsgrunnlaget fremgår av den reviderte detaljplanen (NVE ref. 202603574-27).

Den nye vegen til Tyssevatnet går gjennom bratt terreng og vil enkelte steder medføre synlige skjæringer og fyllinger. Området ligger innenfor Hjørundfjorden, som er utpekt som et kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA). NVE legger derfor særlig vekt på hvordan nye terrenginngrep, veger, tunnelpåhogg og bygninger framstår i landskapet, både sett fra fjorden, omkringliggende bebyggelse og høyereliggende friluftsområder. NVE legger til grunn at omsøkte inngrepsgrenser skal overholdes, og at skjæringer, fyllinger og øvrige tekniske inngrep utformes slik at de får en mest mulig naturlig tilpasning til terrenget. Midlertidig berørte arealer skal tilbakeføres og istandsettes etter avsluttet anleggsarbeid. Terrengtilpassing og revegetering er

viktige forutsetninger for å begrense de langsiktige landskapsvirkningene av tiltaket. For å sikre god ivaretagelse av dette, også etter ønske fra Tussa Energi, settes det vilkår om at det skal benyttes restaureringsbiologisk kompetanse for best mulig istandsetting av prosjektet som helhet. Vi viser til NVEs Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg.

NVE har vurdert den valgte tilkomstløsningen og alternative løsninger som er omtalt i saken. Naturvernforbundet i Ørsta og Volda har blant annet foreslått økt bruk av helikoptertransport og flytting av tunnelpåhugget lenger ned i terrenget kombinert med en lengre tunnel for å redusere omfanget av synlige terrenginngrep. NVE legger vekt på at den valgte løsningen gir en sammenhengende og sikker tilkomst til inntaks- og damområdet både i anleggsfasen og i driftsfasen. Alternative løsninger vil kunne redusere enkelte synlige terrenginngrep, men vil samtidig medføre økt tunneldriving, større mengder tunnelmasser, høyere kostnader, lengre anleggstid eller andre ulemper knyttet til gjennomføring og sikkerhet. Etter en samlet vurdering finner NVE at den omsøkte løsningen gir en hensiktsmessig balanse mellom hensynet til landskap, naturinngrep, sikkerhet, gjennomførbarhet og miljø. NVE finner derfor ikke grunnlag for å kreve at den omsøkte løsningen endres.

Portalområdet ved Flotane er et av de viktigste permanente terrenginngrepene innenfor KULA-området. NVE legger derfor særlig vekt på at portalbygget og tilhørende terrengutforming tilpasses landskapets kulturhistoriske og visuelle kvaliteter. Ettersom endelig utforming av portalområdet ikke er ferdigstilt, mener NVE det er nødvendig med et vilkår om at endelig utforming skal godkjennes av NVE i et etterfølgende vedtak om godkjenning av detaljplan for denne delen av anlegget. Søknaden skal vise hvordan bygget, terrenginngrepene, skjæringer, fyllinger og øvrig opparbeiding tilpasses det omkringliggende landskapet. Ved utformingen skal det legges særlig vekt på å ivareta verdiene som ligger til grunn for KULA-utpekingen av Hjørundfjorden og på å redusere både nær- og fjernvirkningene av tiltaket.
NVE vurderer samlet at landskapsvirkningene av tiltaket er tilstrekkelig utredet, og at detaljplanen, sammen med vilkåret om nærmere godkjenning av portalområdet, gir tilstrekkelige rammer for å begrense og tilpasse terrenginngrepene. NVE finner etter dette at hensynet til landskap og terreng er tilstrekkelig ivaretatt.

Vurdering av massetransport, anleggstrafikk og andre anleggsulemper

NVE har vurdert konsekvensene av massetransport, anleggstrafikk og øvrige ulemper i anleggsperioden på bakgrunn av revidert detaljplan, støyrapporten, tiltakshavers tilleggsopplysninger og innkomne høringsuttalelser. Flere høringsparter har pekt på mulige virkninger knyttet til trafikk, trafikksikkerhet, støy, støv, vibrasjoner og den samlede belastningen for lokalsamfunnet i anleggsperioden.

Massetransport og anleggstrafikk
Byggingen av Tussa II kraftverk vil medføre omfattende transport av utstyr og masser i anleggsperioden. NVE registrerer at det etter konsesjonspliktvurderingen er åpnet for at masser kan transporteres både sjøveien og på veg. Tussa har opplyst at dette blant annet er begrunnet med hensynet til sikker gjennomføring, fleksibilitet i anleggsdriften og muligheten for samfunnsnyttig bruk av overskuddsmasser.

NVE legger til grunn at massetransporten skal planlegges og gjennomføres slik at ulempene for lokalsamfunnet begrenses mest mulig. Det gjelder særlig hensynet til trafikksikkerhet, myke trafikanter, landbruksdrift og framkommelighet på det offentlige vegnettet.
Flere høringsparter har tatt opp forhold knyttet til standarden på fylkesvegen, behov for møteplasser og tiltak for å bedre trafikksikkerheten. NVE legger til grunn at konsesjonær sikrer at tiltak avklares med vegeier og gjennomføres i samråd med berørte myndigheter. Fastsetting av fartsgrenser, permanent veg-utforming og ordinær drift og vedlikehold av offentlig veg ligger utenfor NVEs myndighetsområde.
NVE vurderer at konsekvensene av massetransport og anleggstrafikk er tilstrekkelig belyst gjennom detaljplanen og de opplysningene som er gitt i saken.

Støy, støv og vibrasjoner
Anleggsarbeidene vil medføre perioder med støy, støv og vibrasjoner. Særlig nærmeste naboer til portalområdet og anleggsområdene kan oppleve slike ulemper i perioder av anleggsfasen.
Det er gjennomført støyvurderinger for anleggsfasen. Tussa har opplyst at tidligere feil i detaljplanen er korrigert, og at det kan være tre boliger med støynivå over anbefalte nivåer på dagtid og åtte boliger på natt. NVE legger disse opplysningene til grunn.
NVE legger videre til grunn at Tussa følger opp de anbefalingene og avbøtende tiltakene som fremgår av støyrapporten. Dersom arbeidene medfører større støyulemper enn forutsatt, må tiltakshaver vurdere nødvendige avbøtende tiltak. Dette kan blant annet omfatte tilpasning av arbeidstider, støyskjerming eller andre tiltak for særlig berørte naboer.
Når det gjelder støv, legger NVE til grunn at Tussa gjennomfører nødvendige tiltak for å begrense støvflukt fra anleggsområder og massetransport. Tilsvarende legger NVE til grunn at arbeidene planlegges og gjennomføres slik at ulempene fra vibrasjoner begrenses mest mulig.

Nattarbeid og belastning på lokalsamfunnet
Flere høringsparter har uttrykt bekymring for den samlede belastningen som følger av et omfattende og langvarig anleggsprosjekt. NVE legger til grunn at Tussa skal planlegge arbeidene slik at ulempene for naboer og lokalsamfunnet blir så små som mulig innenfor rammene av en forsvarlig prosjektgjennomføring.
NVE legger særlig vekt på at støyende arbeider på kveld og natt begrenses så langt det er praktisk mulig. Dersom det oppstår behov for nattarbeid eller andre særskilt belastende aktiviteter, må Tussa håndtere dette i samsvar med gjeldende regelverk og eventuelle krav fra rette myndighet.

Forholdet til forurensningsregelverket
NVE vil presisere at godkjenning av detaljplanen ikke innebærer at NVE overtar myndighet etter forurensningsloven. Eventuelle krav til støy, støv eller andre forhold som reguleres av forurensningsregelverket må behandles av rette forurensningsmyndighet. NVE legger til grunn at tiltakshaver innhenter nødvendige tillatelser og følger de krav som måtte bli fastsatt etter annet regelverk.

NVEs samlede vurdering
NVE vurderer at konsekvensene av massetransport, anleggstrafikk, støy, støv og øvrige anleggsulemper er tilstrekkelig utredet for detaljplanbehandlingen. NVE legger vekt på at de

beskrevne avbøtende tiltakene gjennomføres, at nødvendige avklaringer skjer med vegeier og andre myndigheter, og at tiltakshaver følger opp særlig berørte naboer gjennom anleggsperioden.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur eller treffer beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet, skal etter naturmangfoldloven § 7 legge prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 til grunn ved sin myndighetsutøvelse. Vurderingene etter disse bestemmelsene fremgår nedenfor.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)
NVE har vurdert tiltakets virkninger for naturmangfoldet på bakgrunn av revidert detaljplan E05, supplerende naturkartlegging gjennomført etter høringen, innkomne høringsuttalelser og tilgjengelig informasjon fra offentlige databaser og øvrig dokumentasjon i saken.
I høringsrunden ble det reist spørsmål ved om kunnskapsgrunnlaget var tilstrekkelig, særlig knyttet til arealene R2 og R3. Etter høringen er det gjennomført supplerende naturkartlegging. Den reviderte detaljplanen opplyser at hele tiltaksområdet, med unntak av eksisterende veg uten tiltak og fulldyrka mark, nå er kartlagt etter NiN-metodikken og Miljødirektoratets instruks.
NVE legger det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget til grunn. Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig informasjon om naturtyper, arter og øvrige naturverdier innenfor tiltaksområdet til å kunne vurdere tiltakets virkninger på naturmangfoldet. Kravet til kunnskapsgrunnlag etter naturmangfoldloven § 8 anses derfor oppfylt.

Føre-var-prinsippet (§ 9)
Føre-var-prinsippet skal tillegges vekt dersom det foreligger usikkerhet om virkninger for naturmangfoldet.
NVE vurderer at kunnskapsgrunnlaget for de berørte områdene er tilstrekkelig til å kunne vurdere tiltakets virkninger. Det er gjennomført supplerende kartlegging etter høringen, og det er identifisert hvilke naturverdier som finnes i tiltaksområdet og hvordan disse kan påvirkes av tiltaket. Etter NVEs vurdering foreligger det derfor ikke en slik usikkerhet som tilsier at føre-var-prinsippet skal tillegges avgjørende vekt i denne saken.

Økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)
Tiltaket vil medføre nye terrenginngrep knyttet til veger, tunnelpåhogg, riggområder og håndtering av masser. Samtidig skjer tiltaket i tilknytning til et eksisterende regulert vassdrag og eksisterende kraftanlegg.
NVE har vurdert tiltakets virkninger i sammenheng med eksisterende inngrep i området. Det er lagt vekt på at inngrepene er avgrenset gjennom detaljplanen, at flere arealer er midlertidige og skal tilbakeføres etter anleggsperioden, og at registrerte naturverdier i størst mulig grad er forsøkt unngått.
Det er blant annet registrert flomskogsmark ved Flotane. Inngrepsgrensen er lagt utenfor lokaliteten, og området er vist som restriksjonsområde i arealbruksplanen. NVE legger dette til grunn ved vurderingen av den samlede belastningen.
Etter NVEs vurdering vil tiltaket ikke medføre en samlet belastning på naturmangfoldet som er så stor at den blir avgjørende for vurderingen.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11)
NVE legger til grunn at tiltakshaver skal gjennomføre og bekoste nødvendige tiltak for å forebygge eller begrense skade på naturmangfoldet. Dette omfatter blant annet oppfølging av fremmede arter, tilbakeføring av midlertidige arealer, hensyn til kantvegetasjon og andre miljøtiltak som følger av detaljplanen og miljøoppfølgingsplanen.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12)
NVE legger vekt på at detaljplanen inneholder tiltak for å redusere miljøvirkningene av prosjektet. Dette gjelder blant annet fastsatte inngrepsgrenser, tilbakeføring og revegetering av midlertidige arealer, tiltak mot spredning av fremmede arter og hensyn til kantvegetasjon og vassdragsmiljø ved nødvendige inngrep.
For tiltak som berører bekkeløp, kulverter eller kantvegetasjon legger NVE til grunn at nødvendige avklaringer etter relevant regelverk innhentes før arbeidene utføres. NVE legger videre til grunn at konsesjonær benytter nødvendig fagkompetanse ved gjennomføring av slike arbeider.

NVEs samlede vurdering
NVE vurderer at tiltakets virkninger for naturmangfoldet er tilstrekkelig utredet for detaljplanbehandlingen. Den supplerende naturkartleggingen som er gjennomført etter høringen har styrket kunnskapsgrunnlaget, og NVE legger til grunn at registrerte naturverdier, herunder flomskogsmark ved Flotane, ivaretas gjennom de avgrensningene og tiltakene som følger av detaljplanen. NVE vurderer etter dette at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er ivaretatt ved behandlingen av detaljplanen.

Presiseringer

- Ny driftshytte ved Tyssevatnet inngår ikke i denne godkjenningen. Eventuell ny hytte med annen etterbruk (eks. DNT) behandles av Volda kommune. Planer for eventuell oppgradering av eksisterende driftshytte skal godkjennes av NVE før gjennomføring.
- Kai inngår ikke i denne godkjenningen. Plan for kai skal oversendes NVE for egen behandling og godkjenning før tiltaket kan gjennomføres.
- M1 godkjennes som midlertidig areal for massehåndtering og mellomlagring. Godkjenningen omfatter ikke permanent arealbruk i dette området. Endelig plan for istandsetting skal godkjennes av NVE før utførelse.

Forhold som dere må avklare før arbeidet kan starte

Plan- og bygningsloven

Dere må avklare med kommunen om tiltaket må ha dispensasjon fra gjeldende arealplan. Dette fordi det må være i samsvar med kommuneplanen sin arealdel og gjeldende reguleringsplaner. Dette gjelder selv om tiltaket har fått konsesjon, og dermed er unntatt fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven, jf. forskrift om byggesak (FOR 2010-03-26-488 - byggesaksforskriften) § 4-6 første ledd.

Dere må og sørge for at tiltaket blir gjennomført i samsvar med plan- og bygningsloven og tilhørende forskrifter. Dette gjelder særlig reglene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5), og krav til produkt til byggverk (§ 29-7) med tilhørende deler av byggeteknisk forskrift. Disse gjelder så langt de passer for tiltaket.

Damsikkerhetsforskriften

Vedtaket omfatter ikke teknisk plan for sikkerhet av vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 og høyere etter damsikkerhetsforskriften.
NVEs Damtilsyn har godkjent tekniske planer for henholdsvis:

- Dam Tyssevatn i vedtak 26.05.2026 (201507337-26)
- Ny vannveg i vedtak 15.06.2026 (NVE ref. 202513420-5)

Naturforekomster, landskapsområder og kulturminner

Vi minner om post 24 i vassdragskonsesjonen fra 1957 om konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift og om kulturminner som konsesjonæren må følge opp i forkant av og under anleggsperioden.

Privatrettslige rettigheter

Vi gjør oppmerksom på at konsesjonæren må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter for utbygging og drift av anlegget.

Nødvendige tillatelser etter annet lovverk

Før anleggsarbeidet starter må konsesjonæren innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Det skal sendes inn dokumentasjon til Volda kommune når anlegget er ferdig bygd

Når anlegget er ferdig bygd, skal dere sende kartdata i egnet format med alle fysiske anlegg til Volda kommune, slik at kartdata kan gjøres tilgjengelige på en enkel måte, jf. byggesaksforskriften § 4-6 femte ledd.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Ole Per Schei
fagleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:
TUSSA KRAFT AS

Kopimottakerliste:
Camillla Gjelsvik
Stig Moltumyr
Jonas Moltumyr
STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL
MØRE OG ROMSDAL FYLKESKOMMUNE
Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
NATURVERNFORBUNDET I MØRE OG ROMSDAL
Sabima Samarbeidsrådet For Biologisk Mangfold
Forum for natur og friluftsliv Møre og Romsdal
Mattilsynet
DNT SUNNMØRE
Naturvernforbundet i Ørsta og Volda
Sunnmøre Friluftsråd
Norges Jeger og Fiskerforbund, Møre og Romsdal
VOLDA KOMMUNE
BJØRKE IDRETTSLAG
SKJÅSTADDALEN FRILYNDE UNGDOMSLAG
BJØRKE GRENDALAG
Austefjord og Bjørke Bondelag

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs - epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.
Du kan anmode om utsatt iverksettelse av vedtaket	Du kan anmode om at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Klage på vedtak om samtykke til ekspropriasjon har utsettende virkning, med mindre det er truffet vedtak om noe annet.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32, 36 og 42.